

Motion till riksdagen 2008/09: MJ438

av **Jan Lindholm (mp)**

Miljökonsekvensbeskrivningar för vindkraftverk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en särskild instans som granskar miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) så att de håller tillräcklig vetenskaplig kvalitet för att klara en tillståndsprövning.

Bakgrund

Sverige kan naturligtvis inte låta ett trögt prövningssystem förhindra en mer resolut utbyggnad av vindkraften. Ökade resurser krävs för att möjliggöra gedigna och kvalitativa prövningar. En ny oberoende enhet som granskar miljökonsekvensbeskrivningarna måste etableras.

Konsekvenserna av pågående klimatförändringar gör sig påmind varje dag. Vi möts av bilder som visar dramatiska översvämningar, evakueringar och mycket kraftiga stormar. Temperaturförändringarna förorsakar stort mänskligt lidande och omfattande ekologiska och materiella skador. En enig forskarvärld menar att utsläppen av växthusgaser måste reduceras kraftigt och utan fördröjning. En bov i dramat är produktionen av energi. Fossila bränslen är både ändliga resurser och bidrar till utsläpp.

Regeringen har deklarerat att Sverige, i mycket större utsträckning än tidigare, ska använda sig av förnyelsebar energi. År 2015 ska den årliga energitillförseln från vindkraft vara 10 TWh. Målsättningen är att 20 procent av energiförsörjningen ska komma från förnyelsebar energi år 2020. I dag kommer knappt 1 procent från vindenergi.

Inte nog med att konsekvenserna av klimatförändringarna har blivit allt mer synliga, sena studier av avsmältning och uppvärmning av tundran visar på en påtaglig risk att klimatförändringarna kommer att accelerera. Ambitionen om ökad användning av vindkraft kan därför inte ses enbart som ett nat-

Fel! Okänt namn på

ionellt administrativt mål, utan som ett globalt åtagande. Sverige måste därför göra allt som går för att på sitt sätt bidra till att återställa den rubbade klimatologiska balansen.

Vindkraft, både på land och till havs, är en förnyelsebar energiresurs med hög potential och det byggs mer vindkraft än någonsin tidigare i Sverige. Trots detta går utbyggnaden, i relation till behovet av en snabb energiomställning, alltför långsamt. Frågan är varför det går så trögt?

Problembeskrivning

Ett allvarligt hinder är tillståndsprövningen. Den rättsliga prövningsprocessen är alltför utdragen i tid och det är svårt att förutse om tillstånd kommer att ges eller inte. Intresset av att investera i projekten sjunker. De kommuner som inte vill ha vindkraft kan dessutom komma långt med att helt enkelt undvika att planlägga marken.

Sverige kan naturligtvis inte låta ett trögt prövningssystem förhindra en mer resolut utbyggnad av vindkraften. Det är motsägelsefullt att deklarerat ambitioner och bindande mål utan att se till att prövningssystemet fungerar och att det finns resurser och kompetens. Det ska inte behöva ta fem år att få ett tillstånd. Med ett sådant system kan vi omöjligt nå målet om 10 TWh år 2015. Nästa fråga är hur prövningen kan göras snabbare, alltså effektiviseras?

En vindkraftspark med till exempel 20 vindsnurror innebär ett intrång i den miljö där de ska uppföras. Påverkningar på växt- och djurliv, rekreation, bebyggelse, landskap och areella näringar är ofrånkomliga. En gedigen miljöprövning av projektet måste därför alltid göras innan tillstånd kan ges. Bedömningen av lokalisering och utformning av vindkraftsverken måste följa miljöbalkens regler. Detta är helt avgörande för att vindkraftsutbyggnaden ska ske inom ramen för den skyddslagstiftning som antagits.

En effektivisering innebär inte att miljöprövningen ska tas bort, än mindre tonas ned, men prövningen måste ske i ett sammanhang och utmynna i ett beslut. Det är det mest effektiva sättet att snabba på utbyggnaden.

Erfarenheten visar att dåliga och ofullständiga miljökonsekvensbeskrivningar bromsar upp processen när kompletterande utredningar måste ske. Riskerna finns även att besluten då tas under stor tidspress och att underlagen inte hinner bli kompletta. Man tar helt enkelt ibland beslut på ofullständiga underlag. Ett korrekt material redan från början skulle underlätta och snabba på beslutsprocessen.

Förslag till åtgärd

Målet måste vara en snabb men samtidigt rättssäker och trygg process. Tillståndsprövningen bör därför, precis som idag, föregås av ett förfarande med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) grundad på en tydlig dialog med all-

Fel! Okänt namn på

mänheten. Rätten att överklaga måste också finnas kvar, men prövningen i högre instans bör ske med minsta möjliga tidsfördröjning.

Erfarenheten från kommunerna är att en ofullständig MKB kan dra ut på tillståndsprövningen i onödan. Den miljökonsekvensbeskrivning som tas fram bör därför genomgå en objektiv vetenskaplig granskning innan den får ligga till grund för tillståndsprocessen. En sådan granskning bör också följa redan inarbetade rutiner med yttranden från berörda myndigheter. Det bör vidare vara möjligt att överklaga ett beslut om att godkänna en MKB, men när själva tillståndsprocessen inleds ska MKB vara godkänd och klar.

För att MKB ska kunna godkännas måste den uppfylla de krav som ställs vad gäller vetenskaplighet och objektivitet samt redovisning av alternativa lokaliseringar och påverkan på människors hälsa och miljön. Allmänhetens synpunkter och förslag måste tydligt framgå och en MKB som inte redovisar allmänhetens synpunkter och på vilket sätt dessa har påverkat projektet, ska inte kunna godkännas.

När beslut om tillstånd medges eller nekas och ett överklagande sker får överklagandet inte handla om innehållet i MKB. Den frågan ska vara klar innan prövningsprocessen inleds. Domstolen ska heller inte ägna tid och resurs till att bedöma MKB:s kvalitet.

Överprövningen bör gälla domstolens slutliga ställningstagande bland annat med avseende på lokalisering, avstånd till bebyggelse, buller, ekologiska värden och kompensation med mera.

Riksdagen bör därför ge regeringen till känna som sin mening vad som anförts här ovan om förslaget att införa en särskild instans som granskar miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) så att de håller tillräcklig vetenskaplig kvalitet för att klara en tillståndsprövning innan själva prövningsprocessen startar.

Stockholm den 5 oktober 2008

Jan Lindholm (mp)